

Dibuix artístic

El dibuix artístic constitueix el recurs intel·lectual bàsic per a l'expressió gràfica del pensament visual i intervé en el medi cultural tant per transmetre coneixements com per contribuir a crear-ne. Permet elaborar imatges capaces de comunicar el resultat de l'anàlisi objectiva de les característiques formals observades o inventades i esdevé el vehicle sensible per a l'expressió gràfica de les idees personals, dels sentiments o de les emocions.

El dibuix, tant en el vessant artístic com en el tècnic, esdevé el llenguatge universal per a la comunicació i la representació gràfica de les experiències visuals. L'experiència sensorial quotidiana, però, és complexa i els estímuls visuals són seleccionats i filtrats amb criteris utilitaris. De tot allò que es percep només es reté el que interessa en cada moment, i bona part de l'entorn visual passa desapercebut. En el moment de fixar en imatges les percepcions visuals es posen de manifest aquestes omissions. Aleshores és quan el dibuix manifesta el seu potencial cognoscitiu com a concreció del pensament visual. Hom s'adona que sols es pot dibuixar allò que es coneix i alhora descobreix que és a través del dibuix com pot conèixer aspectes recòndits de l'entorn visual. Tant si es tracta de comunicar de manera objectiva un coneixement o una informació com si es vol expressar la sensibilitat imaginativa personal, el procés redunda en un enriquiment del bagatge imaginatiu. Per al productor del missatge, el dibuix esdevé el mitjà creatiu immediat i directe per indagar, explorar, analitzar i concretar els seus pensaments i així és usat per artistes, arquitectes, dissenyadors, escenògrafs, productors audiovisuals, etc. Per al receptor, les imatges percebudes li fan possible ampliar l'horitzó perceptiu i cognoscitiu del món visual en què viu, i així s'ha esdevingut a través de l'experiència aportada per les produccions visuals de les diferents manifestacions culturals i artístiques al llarg de la història.

Aquestes qualitats destaquen el valor formatiu del dibuix que incideix directament en la comprensió de la comunicació visual actual i, alhora, forneix l'alumnat de la destresa necessària per intervenir-hi de manera creativa.

En l'etapa de l'educació secundària obligatòria el dibuix ha contribuït a l'adquisició bàsica de les eines del llenguatge visual i plàstic. En el batxillerat és el moment d'aconseguir-ne la consolidació. Reeixir en aquesta formació permet avançar en la maduració intel·lectual i humana de l'alumnat i generar les garanties necessàries per afrontar amb èxit etapes formatives posteriors.

Competències específiques de la matèria

Les competències pròpies d'aquesta matèria són: la competència en la representació gràfica objectiva, la competència en la sensibilitat estètica, la competència en la creativitat artística i la competència cultural artística.

La competència en la representació gràfica objectiva es refereix a la capacitat de descriure amb dibuixos d'intenció analítica referents observats o imaginats. Aplicant la lògica dels sistemes de representació gràfica, l'alumnat ha de mostrar habilitat en la interpretació i transcripció de les formes visuals per comunicar les seves característiques estructurals, funcionals i d'aparença.

Aquesta capacitat ha de permetre la resolució de problemes de representació gràfica de referents observats directament o retinguts en la memòria, i també d'aquells altres que són fruit de la invenció i la imaginació. En definitiva, es tracta de mostrar habilitat en l'aplicació de convencionalismes d'expressió gràfica per obtenir representacions objectives de caràcter descriptiu.

La competència en la sensibilitat estètica s'entén, d'una banda, com la facultat de percebre les qualitats plàstiques de les formes de l'entorn per tal de comunicar-les gràficament amb el llenguatge visual i plàstic; i, d'una altra, la capacitat de reconèixer la poètica que inspiren les obres artístiques de diferents moviments, estils i èpoques. Aquesta competència permet identificar els valors sensorials, formals i expressius d'un conjunt de dades visuals i actua com a estimulant per al desenvolupament de sensacions noves. Bona part del valor formatiu d'aquesta competència resideix en l'actitud desinteressada i receptiva que ha de mantenir l'alumne/a per acostar-se a fenòmens estètics que impulsin i perfilin la seva sensibilitat.

La competència en la creativitat artística es manifesta en la recerca per part de l'alumnat de l'expressió original de la seva sensibilitat. Es tracta de mostrar capacitat en l'ús adequat del llenguatge visual en la plasmació de pensaments, emocions i sentiments que posi de manifest la intencionalitat estètica i comunicativa perseguida. Aquesta capacitat ha d'orientar els seus tempteigs, il·luminar les seves troballes i empènyer-lo cap a una actitud plenament creativa. Aquestes competències apunten cap a l'objectiu final de fomentar en l'alumnat el desenvolupament de la seva personalitat.

Finalment, la competència cultural artística s'entén com la capacitat de conèixer, comprendre, apreciar i saber analitzar, des del seu context social i cultural, obres gràficoplàstiques i visuals a partir dels diferents codis artístics emprats en cada època. Inclou la reflexió crítica envers aquestes obres com a manifestacions artístiques amb una vàlua estètica intrínseca, i dels seus valors tècnics i funcionals, així com de la seva consideració com a productes culturals i socials, mantenint una actitud respectuosa envers les diferents manifestacions com a part del patrimoni de la humanitat.

Contribució de la matèria a les competències generals del batxillerat

L'elaboració d'imatges per mitjà del dibuix contribueix de manera evident a desenvolupar la competència comunicativa. D'una banda, la descripció objectiva pretén comunicar les característiques visuals de les formes observades. D'una altra, l'alumnat troba en les representacions gràfiques subjectives la manera d'expressar i comunicar els seus pensaments, els seus sentiments i la seva imaginació. Aquest fet li permet descobrir que per a un mateix referent hi pot haver tantes respostes creatives com individus l'interpreten. Llavors la matèria incideix directament en la competència de recerca, ja que només un treball pacient i constant que explori els camins de la plasmació gràfica a partir del pensament divergent, la intuïció i l'atzar, pot desembocar en veritables creacions personals. I en la mesura que les solucions donades per altri són enteses, valorades i respectades, la competència personal interpersonal adquireix la justa correspondència.

L'acostament a les manifestacions artístiques ha de servir per desenvolupar la competència en la gestió i el tractament de la informació, ja que l'alumnat ha de reunir, analitzar i seleccionar la informació oferta per les fonts per comprendre la riquesa cultural de les diferents èpoques i societats. La competència digital i l'ús de les TIC afavoreixen aquesta investigació i recerca de la informació i, també, donada la presència de les noves tecnologies en moltes obres artístiques actuals, és indispensable per comprendre i interpretar les manifestacions estètiques d'avui. Tot plegat esdevé un conjunt d'eines d'interacció i d'interpretació del món que generen un procés cognitiu basat en el pensament visual.

Estructura dels continguts

Els continguts de la matèria s'articulen a l'entorn dels següents apartats d'interpretació del món visual: les formes planes, els objectes i els espais.

Els continguts de primer curs pretenen acostar l'alumnat a l'observació sistemàtica de formes planes i de referents simples i estàtics, que propiciï la seva anàlisi i la descripció objectiva per mitjà de representacions que assoleixin l'ús expressiu dels mitjans gràficoplàstics. L'exploració dels efectes de llum i ombra, l'estudi de les qualitats cromàtiques i la representació codificada de l'espai complementen els aprenentatges.

Aquesta formació bàsica ha de possibilitar a segon curs abordar l'estudi de formes més complexes. La natura i la figura humana són els referents a partir dels quals la descripció de les formes visuals i la interpretació de l'estructura han de donar pas a representacions subjectives que fomentin l'expressió de la pròpia sensibilitat amb decidida intencionalitat creativa.

Connexió amb altres matèries

Els continguts de la matèria potencien la contribució a la formació de l'alumnat en el moment que s'estableixen lligams, en ambdós sentits de la connexió, amb altres matèries del currículum. Les més immediates i evidents són les matèries de la modalitat pròpia.

L'estudi de la geometria i les seves transformacions, com a identificació i concreció en el pla de les formes bi i tridimensionals, el coneixement i la pràctica dels sistemes de representació codificada de l'espai i l'elaboració processual de projectes esdevenen els nexes més notoris amb el dibuix tècnic, alhora que forneixen en aquesta matèria destreses en els mitjans gràficoplàstics per a la plasmació intuïtiva i la croquisació.

L'exploració del llenguatge visual i plàstic, especialment pel que fa als determinants expressius dels diferents procediments, estableix un intercanvi fructífer amb la matèria de les tècniques d'expressió gràficoplàstica. I aquesta mateixa dimensió s'estableix amb les produccions lligades als mitjans de comunicació de massa relacionats amb la cultura audiovisual.

El desenvolupament de la capacitat perceptiva permet consolidar les relacions que s'estableixen entre la forma visual, l'estructura i la funció pròpia d'un objecte. Copsar aquestes relacions o crear-les és el nexa que s'estableix entre el dibuix, el disseny i el volum.

El valor d'una manifestació artística és el resultat de la correspondència dels elements formals que la concreten amb la intencionalitat i el pensament subjacents. Aquest coneixement farà possible alimentar, d'una banda, el sentit crític i, de l'altra, el gust estètic. En aquest sentit, els continguts de la història de l'art afavoreixen la contextualització dels moviments, els estils i les tendències artístiques, així com la consolidació dels conceptes bàsics de la teoria de l'art.

Consideracions sobre el desenvolupament del currículum

Les activitats d'ensenyament i aprenentatge de la matèria tenen un caràcter essencialment pràctic, que necessita ser orientat i dirigit cap a l'adquisició i l'experimentació dels continguts conceptuals necessaris per a la formació artística.

Això implica l'aprenentatge de procediments i mètodes de representació que constreixen el resultat però desenvolupen destreses necessàries. Aquest condicionant suposa sovint per a l'alumnat la percepció que la seva expressió es veu limitada. Cal fer veure la necessitat d'una aproximació al mètode com a pas previ a la seva superació. Per aquest motiu, cal culminar l'aprenentatge de cada apartat amb propostes obertes que, sense abandonar els continguts treballats, donin cabuda a l'expressió de l'imaginari individual.

Convé que cada proposta de treball vagi exemplificada amb una variada col·lecció d'imatges, reproduïdes o executades pel professorat, que ofereixin un ampli horitzó de les moltes respostes possibles. La referència constant als i a les grans artistes és sempre de gran ajut, però també poden resultar útils els treballs d'alumnes de cursos anteriors, que sovint són més propers i assequibles. S'ha d'insistir en la necessitat de l'experimentació per trobar la resposta adient als problemes plantejats. Concretar en imatges el pensament visual propi no es resol en la imitació i la còpia, sinó en un procés d'interiorització de les percepcions en el qual la imatge és l'element resultant. Això suposa la realització d'esbossos i d'assaigs perseverants a l'èxit dels quals ha de contribuir el professorat. Cal que tot aquest procés investigador culmini en cada apartat en un treball final per poder concretar amb solvència els resultats obtinguts.

En l'adquisició de conceptes estètics i de la teoria de l'art hi ajuda molt el comentari de textos d'historiadors o de crítics, i també ha de ser una pràctica habitual l'anàlisi i interpretació, de forma individual i col·lectiva, d'aquelles obres d'art més adequades en cada etapa de l'aprenentatge.

L'avaluació ha de partir dels coneixements previs de l'alumnat per tal d'adequar el procés d'aprenentatge i aconseguir l'assoliment dels objectius. A partir d'aquest moment l'avaluació formativa ha d'establir el grau de seguiment i d'implicació individual en les activitats. L'alumnat ha de saber que formen part

de l'avaluació formativa l'organització i el mètode de treball, l'interès per les fonts d'informació icònica, la curiositat per l'anàlisi dels referents perceptuals, l'autoexigència en la recerca d'imatges plàstiques, l'ànim participatiu a classe, l'ús acurat de materials i utilitats, i la netedat i polidesa en la realització de les pràctiques.

Finalment, el procés avaluador culmina establint el grau d'assoliment dels objectius d'acord amb els criteris d'avaluació establerts. Cal que en cada activitat d'ensenyament i aprenentatge l'alumnat conegui els objectius concrets que ha d'assolir i els criteris que s'aplicaran en l'avaluació d'aquella activitat. D'aquesta manera, l'alumnat tindrà coneixement del nivell de dificultat que haurà de superar i el grau d'exigència que comporta, la qual cosa li permetrà efectuar l'autovaloració dels resultats que obtingui.

OBJECTIUS

La matèria de dibuix artístic del batxillerat té com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Conèixer la terminologia i el vocabulari específic, els procediments tradicionals i les noves tecnologies, els materials i els estris propis, i saber-los emprar de manera adient en descripcions verbals o escrites i en realitzacions gràficoplàstiques.
2. Aprofitar els mecanismes de la percepció aplicats a la memòria visual i la retentiva per distingir en la realitat observada els trets essencials dels superflus i enriquir el bagatge imaginatiu personal capaç d'impulsar la creativitat.
3. Descriure gràficament formes naturals i artificials, a partir de l'observació directa dels referents, tot atenent al seu aspecte visual, geometria i estructura d'acord amb la intencionalitat representativa pretesa.
4. Representar en el pla formes tridimensionals, reals o imaginàries, concretant-ne la posició en l'espai, les proporcions relatives i els efectes lumínics.
5. Conèixer els fonaments fenomenològics i físics del color i adequar la seva aplicació plàstica a la intencionalitat compositiva i expressiva de les representacions.
6. Compondre imatges amb mitjans gràficoplàstics bidimensionals per obtenir resultats estètics creatius que permetin transmetre continguts mentals, sensacions o emocions provinents de la realitat exterior o de l'imaginari personal.
7. Desenvolupar habilitat i destresa expressiva en l'ús dels mitjans gràficoplàstics, com a resultat de la recerca i l'experimentació constants, de manera que possibilitin la millora de la sensibilitat i facilitin el desenvolupament de la pròpia personalitat.
8. Saber identificar i explicar els elements formals i els valors semàntics presents en obres del patrimoni artístic, atenent al context social i cultural, per tal que esdevingui recurs propedèutic per a les pròpies creacions.

9. Mantenir una conducta respectuosa i una disposició participativa en el desenvolupament de les activitats d'aprenentatge que possibiliti l'intercanvi d'experiències creatives i promogui les diverses sensibilitats.

CONTINGUTS

Continguts comuns per als dos cursos

- Representació gràficoplàstica de la realitat i de les idees.
- Ús eficient de la terminologia, els materials, les eines i els procediments propis de la matèria.
- Aproximació als conceptes fonamentals de la teoria de l'art i a les obres rellevants del patrimoni artístic i cultural: diferents moviments, estils i autors.
- Valoració de la necessitat de protegir i difondre el patrimoni com a herència cultural dels grups humans.
- Recerca, experimentació i valoració de solucions creatives en les concrecions plàstiques.
- Valoració reflexiva i crítica envers les realitzacions pròpies i les d'altri, i interiorització de les experiències.

Primer curs

Anàlisi de la forma

- Anàlisi de la percepció visual: els hemisferis cerebrals, funcions i implicació en la conceptualització i interpretació dels referents. Diferenciació entre percepte i concepte. Experimentació de l'observació, la retentiva i la memòria visual.
- Anàlisi dels elements que intervenen en l'observació de les formes (contorn, dintorn, silueta). Utilització de la línia en el dibuix de contorns.
- Anàlisi de la tipologia de la forma: forma orgànica i forma geomètrica; forma visual i forma estructural. Interpretació de les formes i les seves proporcions per mitjà de l'encaix.
- Identificació i caracterització de la línia com a element configurador de la forma tridimensional. Representació de talls i seccions planes intuïdes a partir de formes tridimensionals observades.
- Experimentació de l'expressivitat de la línia i el traç en la interpretació imaginativa de la forma.
- Organització i composició de les formes planes. Estudi de les regles compositives i la seva expressivitat (figura-fons, proporció, nuclis, masses,

equilibri, direcció, ritme i textura), i identificació en obres d'art representatives.

- Representació gràficoplàstica amb intencionalitat descriptiva, esquemàtica i simbòlica.

Dibuix descriptiu d'objectes

- Anàlisi de les característiques de la il·luminació. Representació del volum per mitjà de la interpretació dels efectes de llum i ombra.
- Classificació de les escales tonals i valoració de la seva expressivitat segons l'harmonia o el contrast en el context.
- Configuració gràfica de referents tridimensionals amb l'ajut de la taca i de la textura.
- Anàlisi estructural de formes a partir de la representació d'objectes tridimensionals utilitzant la perspectiva axonomètrica. Determinació de les representacions segons la posició de l'espectador en relació amb l'objecte.
- Ús d'estratègies de configuració gràfica en la representació d'objectes, per mitjà de la combinació o la subdivisió de les formes volumètriques. Destresa en la concreció de les parts vistes i ocultes. Aplicació dels efectes del clarobscur.

El color

- Estudi del color com a fenomen físic. Experimentació de les seves qualitats i relacions (harmonia i contrast, interacció i color local).
- Elaboració de barreges additives i substractives mitjançant procediments tradicionals i les noves tecnologies.
- Aplicació de les qualitats del color en la creació de composicions amb finalitats expressives. Anàlisi de l'ús simbòlic del color.

Dibuix descriptiu d'espais

- Representació de la profunditat en el pla i anàlisi dels seus indicadors gràfics.
- Caracterització dels elements definidors de la perspectiva cònica. Interpretació i determinació gràfica d'aquests elements a partir d'una representació fotogràfica. Aplicació dels efectes lumínics a la perspectiva cònica i en la representació de les ombres.
- Realització de perspectives intuïtives per a la representació d'espais interiors i exteriors amb diferents intencionalitats expressives.
- Anàlisi de l'ús de la perspectiva cònica en obres del patrimoni artístic.

Connexió amb altres matèries

Dibuix tècnic

- Realització d'activitats d'anàlisi i representació de figures planes bàsiques
- Identificació i estudi de les posicions entre recta i circumferència
- Estudi de la proporcionalitat i les transformacions geomètriques de figures planes
- Representació creativa per mitjà de formes poligonals i composició amb corbes
- Anàlisi dels fonaments dels sistemes de representació, de la projectivitat, de la seva reversibilitat
- Representació gràfica axonomètrica de figures tridimensionals
- Coneixement dels fonaments de la perspectiva cònica i establiment de les relacions amb la percepció visual i la fotografia
- Variacions i tipologies segons posicions del pla del quadre i el punt de vista
Construcció de perspectives còniques i anàlisi gràfica de figures i espais amb diferents mètodes

Tècniques d'expressió gràficoplàstica

- Identificació i caracterització dels elements bàsics del llenguatge visual i plàstic
- Identificació dels materials, tipus de suport i de la tècnica emprada en diferents obres visuals i plàstiques, històriques i presents
- Valoració de l'organització i el seguiment d'una metodologia de treball en la creació plàstica

Disseny

- Aplicació dels principis compositius, estructurals i expressius bàsics en la resolució i presentació de projectes, utilitzant els elements bàsics del llenguatge visual (punt, línia, pla, color, forma i textura)
- Reconeixement de la relació bidimensió-tridimensió
- Anàlisi dels sistemes de representació de l'objecte tridimensional: objectes simples, objectes articulats, materials i tecnologia. Representació de la modularitat tridimensional
- Resolució d'un projecte de disseny de l'espai habitable

Volum

- Reconeixement dels elements de la composició tridimensional: modulacions; forma aparent i forma estructural
- Identificació dels elements bàsics del llenguatge visual

- Reconeixement dels elements visuals, estructurals, materials i dinàmics que configuren l'objecte o cos volumètric: moviment, ritme, tensió, proporció, orientació, llum i espai

Cultura audiovisual

- Identificació dels elements bàsics del llenguatge fotogràfic i dels seus codis: espacial, gestual, escenogràfic, lumínic, simbòlic i gràfic. Ús de metodologies per a l'anàlisi i la interpretació de les imatges fixes
- Identificació dels elements bàsics del llenguatge audiovisual i els seus codis: enquadrament, pla, moviments de càmera, transicions i seqüència. Ús de metodologies per a l'anàlisi i la interpretació de les imatges en moviment
- Reflexió sobre el pensament i la sintaxi visual i audiovisual. Valoració dels elements relatius a la percepció: sensació i memòria visual

CRITERIS D'AVALUACIÓ

1. Descriure els elements del llenguatge visual i plàstic com a aplicació pràctica dels procediments, materials i estris, fent un ús correcte de la terminologia i el vocabulari de la matèria.
2. Abstreure en la percepció visual els trets definidors de les formes observades i retenir-les en la memòria per descriure-les posteriorment amb el llenguatge visual i plàstic.
3. Descriure gràficament, i també oralment o per escrit, les formes naturals orgàniques i inorgàniques, atenent als seus elements estructurals interns i externs.
4. Representar amb caràcter descriptiu objectes senzills de l'entorn pròxim, determinar per mitjà de la línia la seva forma visual i l'estructura i distingir-ne les parts vistes de les ocultes.
5. Configurar representacions en el pla de formes volumètriques de l'entorn amb interpretació dels efectes de llum i ombra amb gradacions de valor.
6. Representar en el pla gràficoplàstic espais reals interiors i exteriors amb l'ús de la perspectiva i dels indicadors de profunditat.
7. Aplicar els principis de la teoria del color en la representació d'objectes senzills i en l'elaboració de composicions amb diferents finalitats expressives.
8. Analitzar verbalment i/o per escrit, missatges visuals amb interpretació dels valors expressius transmesos pels elements formals i determinació dels significats d'acord amb el context artístic, social i cultural en què són produïts.
9. Mantenir una actitud oberta i respectuosa envers els resultats plàstics propers i els de les diferents tendències artístiques i manifestar interès per la conservació del patrimoni artístic català i el de caràcter universal.

10. Lliurar les activitats dintre dels terminis acordats amb un grau d'elaboració suficient que posi de manifest l'interès per l'experimentació gràficoplàstica i la curiositat en la recerca creativa pròpies de la matèria.

Segon curs

Interpretació i expressió subjectiva de la forma

- Anàlisi dels elements del llenguatge visual i plàstic i de la seva sintaxi, i identificació en obres d'art representatives. Interpretació dels significants i els significats en la lectura d'imatges.
- Interpretació imaginativa de les formes (transformació, deformació, variació i juxtaposició) per a la recerca creativa de representacions gràfiques. Anàlisi dels antecedents històrics i estudi de les aportacions de les primeres avantguardes del segle XX.
- Experimentació d'alternatives lliures a la representació realista: perspectiva per plans, estructuració geomètrica, construcció per mitjà del color, punts de vista múltiples, abstracció.
- Realització d'expressions gràfiques com a resultat de la transferència de llenguatges, pensaments, idees i vivències.

Representació i descripció de la natura

- Caracterització de les formes naturals inanimades i de les formes vegetals. Identificació de les formes i comprensió de la seva estructura.
- Realització d'esbossos i estudis del natural, i posterior concreció sintètica de les anotacions.
- Representació gràfica d'elements de l'entorn natural i urbà: el concepte i els tipus de paisatge. Aplicació de les lleis de la perspectiva i de la representació de la profunditat de l'espai en la construcció de paisatges.
- Establiment dels vincles i diferències entre el dibuix científic i el dibuix artístic. Comprensió i diferenciació entre la representació gràficoplàstica objectiva i l'expressió subjectiva.
- Elaboració de representacions basades en la transformació plàstica de formes i entorns naturals amb finalitats expressives.

Anàlisi i representació de la figura humana

- Caracterització de la representació del cos humà al llarg de la història (cànon i mòdul), mitjançant l'anàlisi d'obres d'art.

- Exploració de l'estructura, les mesures i les proporcions de la figura humana.
- Representació gràfica de la figura humana observada del natural.
- Elaboració de composicions de figures en moviment.
- Representació expressiva del cos humà.
- Utilització i intervenció del propi cos en la generació de produccions gràficoplàstiques a través de l'acció i la gestualitat.

Connexió amb altres matèries

Dibuix tècnic

- Representació gràfica de tangents a corbes còniques
- Construcció de figures planes a partir de dades diverses i amb conceptes de paral·lelisme i perpendicularitat
- Estudi d'interseccions amb concreció gràfica de parts vistes i ocultes
- Anàlisi i construcció de figures de revolució i poliedres regulars
- Realització d'activitats d'exposició escrita i gràfica del procés projectual

Tècniques d'expressió gràficoplàstica

- Reconeixement de materials, eines, suports i formats no convencionals en diferents manifestacions artístiques contemporànies
- Utilització de tècniques de relació, associació, comparació, analogia, metàfora, amb diferents materials, llenguatges i referents, en la creació artística

Disseny

- Coneixement i aplicació pràctica dels elements estructurals i compositius del llenguatge visual: la repetició, l'ordenació i la composició modular, la simetria, el dinamisme i la desconstrucció
- Anàlisi de manifestacions i projectes urbanístics i paisatgístics

Volum

- Experimentació amb tècniques, canals i mitjans expressius no convencionals aplicats en les diferents manifestacions artístiques
- Exploració sensorial de l'entorn natural i cultural proper i de la seva relació amb l'ésser humà, per tal d'observar i analitzar les formes tridimensionals i els espais

Cultura audiovisual

- Identificació de les tipologies, característiques i funcions de la imatge. Distinció entre la imatge natural, la creada i la registrada

- Caracterització dels components expressius i comunicatius de la imatge. Distinció entre la lectura denotativa i connotativa de les imatges. Definició d'icona, símbol i signe

Història de l'art

- Definició del concepte d'art en el marc de la seva evolució històrica. Identificació i valoració del significat de l'obra artística
- Anàlisi i interpretació de les obres d'art dins el seu context, aplicant un esquema metodològic coherent i flexible, utilitzant correctament el vocabulari específic de la disciplina i desenvolupant la capacitat del gaudi estètic
- L'art contemporani

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Mostrar habilitat interpretativa en les representacions i destresa expressiva en l'ús dels mitjans gràficoplàstics a partir de l'experimentació i la recerca de plantejaments innovadors.
2. Abstreure en la percepció visual els trets definidors de les formes observades i retenir-les en la memòria per descriure-les posteriorment amb el llenguatge visual i plàstic.
3. Representar en el pla gràficoplàstic espais reals interiors i exteriors, fent ús de la perspectiva i dels indicadors de profunditat en el pla.
4. Interpretar de manera lliure i imaginativa, amb diferents graus d'iconicitat, referents visuals que demostrin el desenvolupament de la pròpia capacitat creativa.
5. Representar gràficament formes naturals amb descripció dels elements estructurals i els valors plàstics, i modificar-les posteriorment amb diferents finalitats comunicatives tot argumentant-ne la intencionalitat.
6. Descriure gràficament l'anatomia del cos humà amb concreció de la relació de proporcions i l'expressivitat del moviment.
7. Realitzar composicions bidimensionals que transmetin determinats valors expressius a partir de la interpretació de referents reals o produïts per la imaginació.
8. Analitzar oralment i/o per escrit missatges visuals amb interpretació dels valors expressius transmesos pels elements formals i determinació dels significats d'acord amb el context artístic, social i cultural en què són produïts.
9. Mantenir una actitud oberta i respectuosa envers els resultats plàstics pròxims i els de les diferents tendències artístiques i manifestar interès per la conservació del patrimoni artístic català, espanyol i el de caràcter universal.

10. Lliurar les activitats dintre dels terminis acordats amb un grau d'elaboració suficient que posi de manifest l'interès per l'experimentació gràficoplàstica i la curiositat en la recerca creativa pròpies de la matèria.